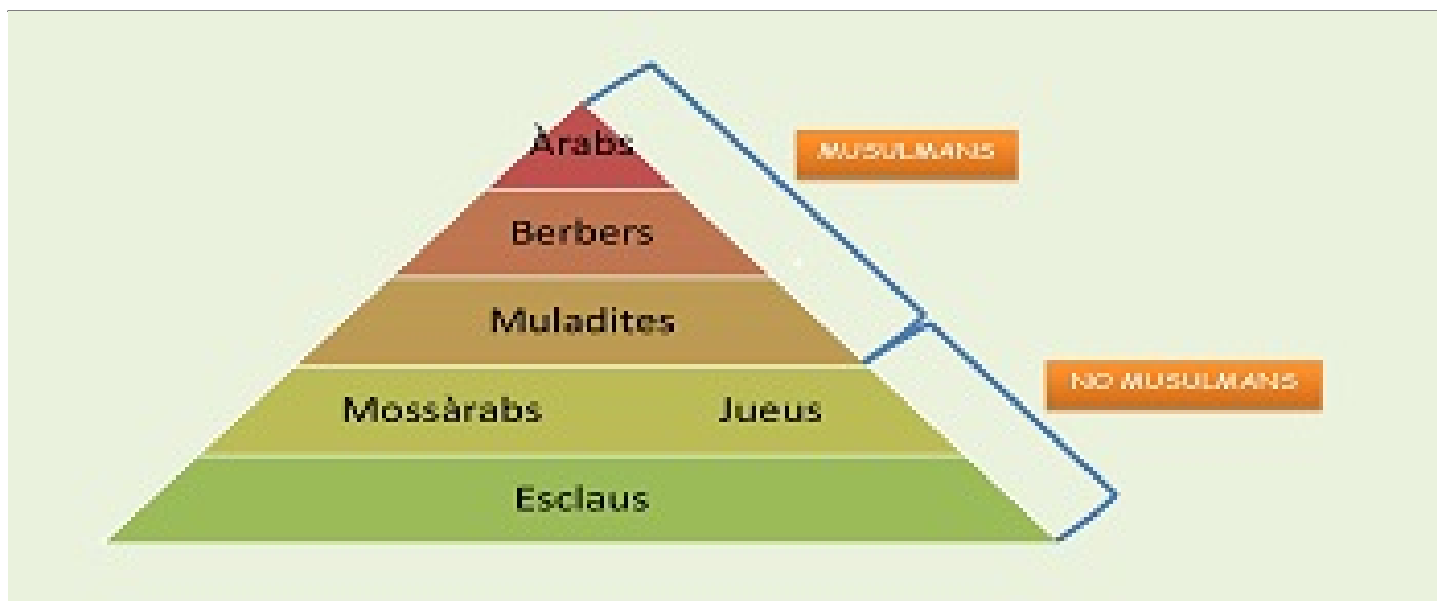




Quatre poemes de l'Al-Àndalus valencià

Autor: Jordi Segarra

Data de publicació: 12-12-2017

En Jordi Segarra ha llegit el llibre "Poemes de l'orient d'Al-Andalus", que va traduir en Josep Piera, (Edicions 62, 1983) i n'ha comentat quatre. Pensa que aquests poemes aporten informacions diverses sobre l'època en què València va caure a mans dels catalans i sobre algunes de les conseqüències de les guerres que feren cristians i musulmans.

El primer:

A LA PÈRDUA D'ALZIRA

(Ibn Amira d'Alzira, 1184/86 – 1251 o 1258)

Una distància nova ens allunya més dels nostres
quan ja la pàtria és lluny, en un desert convertida.
Un exili ens entristeix i ara n'esperem un altre.
La separació, com sempre, ha acomplert la seua tasca.
No tornarem mai més al Xúquer blau a veure
si els dels rojos cabells llurs llances apunten vers els nostres.

L'interès principal del poema rau, per a mi, en l'expressió els dels rojos cabells. És a dir, els catalans. Els catalans no apareixen aquí com a morens ni castanys, sinó com a rossos/pèl-rojos. I és fa estrany que al segle XIII els guerrers catalans fossin rossos o pel/rojos i només rossos pèl/rojos. Però és precisament això el que diu el poema: els dels rojos cabells. Com explicar-ho? Sembla que els conqueridors havien de ser els descendents directes de la gent que havia vingut del nord —és a dir, de més enllà dels Pirineus— sota guiatge d'en Carlemany durant els segles VIII o IX. Havien de ser d'estirp germànica. Perquè m'afiguro que els catalans autòctons devien ser, com la majoria de la població que sempre ha viscut arreu del litoral mediterrani, poblacions de pell morena, ulls foscos i cabells negres. Així, doncs, uns i altres, segons es pot inferir del poema, encara no s'havien barrejat a l'època en què es va conquerir València..

Un altre:

LAMENT A LA CAIGUDA DE VALÈNCIA SOTA EL CID
(Ibn Khafaja d'Alzira, 1058 – 1138)

El tall de les espases, ai de ma casa,
ha tacat de sang tota la plana.
El foc sofrent t'ha socarrat el rostre!
Ai, qui et mira queda mut, vessa planys.

Fugir has vist els habitants de colp,
València meua, terra desgraciada;
els monuments, enderrocs del destí,
com tu, ciutat, s'afonen i s'esborren.

Ara, jo em sent recitant per als savis
senyors que amb goig i estima la poblaven:
tu ja no ets tu, València, no ets tu;
ja no hi ha cases a les teues cases.

I un altre:

VALÈNCIA RECOBRADA
(Ibn Tàhir ¿de València?, segles XI–XII)

La victòria ha tornat València, a la llar nostra!
Al·là la purifique de l'afront que va cobrir-la!
L'enemic ha cremat les millors de les cases
i els senyals que ha deixat ara són cendra i plany.

Endolada de ferro, un fum negre per vels, du un mirar
tot ell fosc i gemecs de tions al cor que li batega.

Encara té, però, el seu bell cos esvelt, i d'or
les terres perfumades, amb jardins i un riu net.

I encara un altre:

EPÍSTOLA A UN AMIC A PROPÒSIT DE L'OCUPACIÓ DE VALÈNCIA PER JAUME I
(Ibn Amira d'Alzira)

Què tens als ulls que no paren de plorar?
Què té el teu cor que no troba assossec?
Pateixes la ferida d'una bella que ha partit?
És la joventut perduda que et torna com un miratge?
O és el temps que ha dut dolors com cap crònica no diu?

Tot un mar de tristors ens brama a les entranyes!
Tots els cors desesperats cremen amb flames eternes!

València, ara en mans d'un infidel que n'ha fet la llar,
talment un camp de misèries venut per molts traïdors.
Què en faran dels monuments aquesta gent enemiga?
La ciutat era tan bella amb els seus jardins i rius
que les nits totes tenien un dolç perfum a narcís.

Els àrabs de València capitulen. Representació coetània.

Aquests tres darrers poemes ens acosten al sentiment d'estimació que els seus autors tenien per la conquerida ciutat

de València –a més d'aportar prou dades sobre el tracte que els cristians infligiren als monuments i cases nobles de la ciutat, un cop assaltada—.

Penso que qui domini la llengua àrab i hi tingui interès, podria, de les obres literàries del moment o dels documents de l'època guardats a la península o arreu del món musulmà, treure'n informacions que podrien enfocar aquesta part del nostre passat amb una nova llum i ajudar a aclarir-lo.

Jordi Segarra